

๒๕๖๕-๒๕๖๖.สรุปย่อเนื้อหา-แนวข้อสอบธรรมศึกษาชั้นโท
วิชาธรรมวิภาค ระดับประถมศึกษา

แนวข้อสอบธรรมศึกษาชั้นโท วิชาธรรมวิภาค

หมวด ๒

๑. บุชา ๒

บุชา หมายถึง การแสดงความเคารพ ยกย่อง นับถือหรือการทำการสักการบูชาต่างๆ ตลอดจนนำมาปฏิบัติให้กับตัวเองได้มีอยู่ ๒ วิธี

๑) อามิสบูชา บูชาด้วยอามิส หมายถึง วัตถุสิ่งของปัจจัย ๔ นำไปบูชาบุคคลที่ควรบูชาเช่น ข้าว น้ำ เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค เป็นต้น ตลอดจนการปรนนิบัติรับใช้ผู้มีพระคุณต่อตนด้วยสิ่งของ หรือร่างกายของตน

๒) ปฏิบัติบูชา บูชาด้วยการปฏิบัติตาม หมายถึง การยึดท่านเป็นต้นแบบโดยการทำตามคำแนะนำ พราหมณ์ด้วยความเคารพ ไม่อวดดี อวดรู้ ด้วยทวิภูมิฐานะ ปฏิบัติตามด้วยความเคารพ ส่วนการปฏิบัติบูชาในพระพุทธศาสนา คือ การตั้งอกตั้งใจปฏิบัติตามพระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า โดยสมควรแก่ภาวะหน้าที่ของตน ตามหลักแห่งศีลธรรม คือ การบำเพ็ญ ทาน ศีล ภาวนา ให้ถึงความพร้อม

สรุป การบูชาทั้ง ๒ อย่างนี้ พระพุทธเจ้าทรงยกย่องการปฏิบัติบูชาว่าเป็นเลิศ เพราะเป็นเหตุนำความสุขความเจริญมาให้ เป็นการสืบทอดพระพุทธศาสนาอีกด้วย

๑. ในบูชา ๒ การบูชาชนิดใด ส่งเสริมอาชีพทำสวนดอกไม้ ?

ก. อามิสบูชา	ข. ปฏิบัติบูชา
ค. สักการบูชา	ง. ธรรมบูชา

๒. การบูชาที่พระพุทธเจ้าทรงสรรเสริญ คือข้อใด ?

ก. สักการบูชา	ข. พุทธบูชา
ค. อามิสบูชา	ง. ปฏิบัติบูชา

๒. ปฏิสันถาร ๒

ปฏิสันถาร หมายถึง การต้อนรับด้วยความเต็มใจ เป็นการแสดงอัธยาศัยน้ำใจอันดีงามต่อแขกผู้มาเยือน ด้วยกาย วาจา ใจ มี ๒ วิธี

๑) อามิสปฏิสันถาร ปฏิสันถารด้วยอามิส (สิ่งของ) หมายถึง เป็นการต้อนรับด้วยสิ่งของเครื่องบริโภคร่วมด้วยอัธยาศัยไมตรีที่งดงามให้สมกับฐานะของตน เช่น เชื้อเชิญให้ดื่ม น้ำ รับประทานอาหาร เป็นต้น

๒) ธัมมปฏิสันถาร ปฏิสันถารโดยธรรม หมายถึง เป็นการต้อนรับด้วยกิริยาท่าทาง ใบหน้าที่แจ่มใส เบิกบานพร้อมด้วยการกล่าวธรรมะให้ฟัง แนะนำสิ่งที่ดีมีประโยชน์ เกิดอานิสงส์ อะไรถูก อะไรผิด อะไรควร อะไรไม่ควร มีคุณมีโทษ เป็นต้น

๑. ปฏิสันถาร ตรงกับข้อใด ?

ก. การต้อนรับ	ข. การบูชา
ค. การทำความเคารพ	ง. การทำความดี

๒. ข้อใด จัดเป็นธัมมปฏิสันถาร ?

ก. ให้หนังสือธรรม	ข. ต้อนรับตามฐานะ
ค. ให้น้ำดื่ม	ง. ถวายธูปธูป

หมวด ๓

๑. อุกุศลวิตก ๓

อุกุศลวิตก หมายถึง ความตรึกนึกคิดไปในทางไม่ดีไม่งาม เป็นอุกุศลจิต มี ๓ อย่าง

๑) **กามวิตก** ความนึกคิดหมกมุ่นอยู่ในกามคุณหมายถึง มีความกำหนัดยินดีเป็นตัวกระตุ้นทำให้เกิดใน รูป เสียง กลิ่น รส เป็นต้น เกิดความโลภ เพ่งเล็งของผู้อื่น ทำให้เกิดความดิ้นรนอยากได้มา อาจทำให้ละเมิดศีลข้อ ๓ ได้ ถ้าไม่ป้องกันและแก้ไข การจะกำจัดกามวิตกได้ ต้องเจริญอสุภสัญญาและสทรรสันโดษ คือ ยินดีในคู่ครองของตน ๒๐

๒) **พยาบาทวิตก** ครุ่นคิดอาฆาตพยาบาท หมายถึง คิดทำลายล้างผลาญผู้อื่นอันมีโทษะ เป็นเหตุหากไม่ยับยั้งก็จะเป็นเหตุให้ทำความชั่วต่างๆ เช่น ก่อการทะเลาะวิวาท ทำร้ายร่างกาย จนถึงการฆ่าฟันกันได้ ดังนั้นผู้ที่มักหงุดหงิดง่าย ขุ่นเคืองง่าย โกรธง่าย ต้องรีบแก้ไข ด้วยการพิจารณาเห็นโทษเห็นภัยของความโกรธ และหมั่นเจริญเมตตาอยู่บ่อยๆ

๓) **วิหิงสาวิตก** คิดหาทางเบียดเบียนก่อความเดือดร้อนแก่ผู้อื่น หมายถึง การเบียดเบียนที่ไม่คำนึงถึงความทุกข์ยากลำบากของผู้อื่น ขาดความเมตตาปราณีในจิตใจ เป็นการคิดหาความสุขบนความทุกข์ผู้อื่น จะแก้ไขตรงนี้ได้ต้องมีความกรุณา เอาใจเขามาใส่ใจเรา เราชักสุขเกลียดทุกข์ฉันใด เขาก็รักสุขเกลียดทุกข์ฉันนั้น

๑. ผู้ถูกกามวิตกครอบงำ มักมีพฤติกรรมเช่นไร ?

- ก. หมกมุ่นในกาม ข. ปองร้าย
ค. คดโกง ง. ทรมานสัตว์

๒. คนที่คิดจะทำร้ายคนอื่น เพราะถูกวิตกใดครอบงำ ?

- ก. อุกุศลวิตก ข. กามวิตก
ค. พยาบาทวิตก ง. วิหิงสาวิตก

๓. ความคิดในเรื่องใด ไม่จัดเป็นอุกุศลวิตก ?

- ก. กาม ข. ปองร้าย
ค. เบียดเบียน ง. การศึกษา

๒. กุศลวิตก ๓

กุศลวิตก หมายถึง การตรึกนึกคิดในทางที่ดีงาม (ฉลาดในการคิด) เป็นกุศลจิต มี ๓ อย่าง

๑) **เนกขัมมวิตก** คิดออกจากกาม หมายถึง การไม่ให้จิตตกอยู่ในอำนาจของกิเลสและวัตถุทาง เพราะรู้เห็นด้วยปัญญา เป็นต้นเหตุที่ทำให้เดือดร้อนเป็นความทุกข์ทั้งปวง วิธีที่ดีที่สุด คือ การออกบวชประพฤติพรหมจรรย์ ซึ่งเป็นการพรากจิตออกจากกามได้ดีที่สุด

๒) **อพยาบาทวิตก** คิดในทางไม่พยาบาท หมายถึง การนึกคิดแต่เรื่องสร้างสรรค์ก่อให้เกิดความสามัคคี มีความรักปรารถนาดี มีความเมตตาต่อผู้อื่น ทำได้อย่างนี้จิตใจจะผ่องใสเยือกเย็นแม้มีเรื่องกระทบกระทั่งก็จะระงับได้ง่าย เพราะรู้จักให้อภัยซึ่งกันและกัน มีจิตเมตตาเสมอ

๓) **อวิหิงสาวิตก** ไม่คิดเบียดเบียนใคร หมายถึง การคิดปรารถนาให้ผู้อื่นพ้นจากทุกข์คิดแต่จะช่วยเหลือเกื้อกูลให้ได้รับความสุขเมื่อเขามีทุกข์ ด้วยจิตมีความกรุณา ให้มีความกรุณาจิตเสมอ

๑. ความดำริที่จะไม่เบียดเบียนกัน เป็นกุศลวิตกข้อใด ?

- ก. เนกขัมมวิตก ข. อพยาบาทวิตก
ค. อวิหิงสาวิตก ง. กามวิตก

๒. ความดำริที่จะไม่ปองร้ายกัน เป็นกุศลวิตกข้อใด ?

- ก. เนกขัมมวิตก ข. อพยาบาทวิตก
ค. อวิหิงสาวิตก ง. กามวิตก

๓. ลีखा ๓

ลีखा หมายถึง ปฏิบัติที่ตั้งไว้เพื่อการศึกษาไตรสิกขาเป็นเครื่องมือฝึกหัด กาย วาจา ใจ ให้เรียบร้อยดังามมี ๓ อย่าง

๑) **อธิศีลสิกขา** การศึกษาเรื่องศีลยิ่ง หมายถึง การฝึกฝนและปฏิบัติตนให้เรียบร้อยทั้งทางกาย วาจา ให้บริสุทธิ์บริบูรณ์ตามหลักศีลทั้งที่เป็น จุลศีล มัชฌิมศีล มหาศีล ในปาฏิโมกข์สังวรสิกขาบท เป็นต้น

๒) **อธิจิตตสิกขา** การศึกษาเรื่องจิตยิ่ง หมายถึง การฝึกอบรมจิตให้ตั้งมั่นเป็นสมาธิ ได้แก่ การบำเพ็ญสมณกัมมัฏฐาน สามารถกำจัดกิเลสอย่างกลางได้ (นิวรรณ์ธรรม ๕)

๓) **อธิปัญญาสิกขา** การศึกษาเรื่องปัญญายิ่ง หมายถึง การฝึกอบรมตนให้เกิดปัญญาอย่างแจ่มแจ้ง ได้แก่ การบำเพ็ญวิปัสสนากัมมัฏฐาน จนได้บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์ ลีखा ๓ ประการนี้ ต้องทำให้บริสุทธิ์บริบูรณ์ด้วยอริยมรรคมีองค์ ๘ ๒๑

๑. ข้อใด เป็นความหมายของลีखा ในพระพุทธศาสนา ?

- ก. ฝึกนิสัย ข. ฝึกกายวาจาใจ
ค. ฝึกงาน ง. ฝึกหัด

๒. ฌานสมาบัติ จัดเข้าในลีखाใด ?

- ก. ไตรสิกขา ข. อธิศีลสิกขา
ค. อธิจิตตสิกขา ง. อธิปัญญาสิกขา

๓. อาณิสสของการปฏิบัติตามหลักไตรสิกขา คือข้อใด ?

- ก. กำจัดทุกข์ ข. กำจัดโศก
ค. กำจัดโรค ง. กำจัดกิเลส

๔. ปิฎก ๓

ปิฎก หมายถึง คัมภีร์ที่รวบรวมคำสอนในพระพุทธศาสนา ซึ่งมีทั้งหมด ๘๔,๐๐๐ พระธรรมขันธ์ แบ่งเป็น ๓ หมวด

๑) **พระวินัยปิฎก** หมวดพระวินัย หมายถึง พระวินัยซึ่งเป็นที่รวมสิกขาบท ระเบียบแบบแผนที่พระพุทธองค์บัญญัติไว้ในพุทธบริษัทได้ปฏิบัติตาม เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยของหมู่คณะ

๒) **พระสุตตันตปิฎก** หมวดพระสูตร หมายถึง พระสูตรที่รวมเอาพระธรรมเทศนาการบรรยายธรรมและเรื่องราวต่าง ๆ ที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงไว้ในที่ต่าง ๆ เข้าเป็นหมวดหมู่ (จัดเป็นบุคคลาธิฐาน)

๓) **พระอภิธรรมปิฎก** หมวดพระอภิธรรม หมายถึง พระอภิธรรมเป็นการประมวลหลักธรรม คำบรรยาย ในรูปหลักธรรมล้วน ๆ ไม่เกี่ยวกับเหตุการณ์ สถานที่ บุคคล เน้นเฉพาะปรมัตถธรรม

๑. ปิฎก แปลว่าอะไร ?

- ก. ตะกร้า ข. ถาด
ค. กระเป๋า ง. ถุง

๒. นิทานชาดกต่างๆ ในพระไตรปิฎก อยู่ในปิฎกใด ?

- ก. วินัยปิฎก ข. สุตตันตปิฎก
ค. อภิธรรมปิฎก ง. ถูกทุกข้อ

๓. พระอภิธรรมปิฎก ว่าด้วยเรื่องอะไร ?

- ก. ข้อปฏิบัติ ข. ชาดก
ค. ภูมิศาสตร์ ง. ธรรมชั้นสูง

๕. พุทธจริยา ๓

พุทธจริยา หมายถึง จริยวัตรของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่พระองค์ทรงประพฤติ หรือทรงบำเพ็ญประโยชน์ต่อเวณยสัตว์ทุกหมู่เหล่า มี ๓ อย่าง

๑) **โลกัตถจริยา** ทรงประพฤติประโยชน์แก่ชาวโลก หมายถึง ทรงอาศัยพระมหากรุณาเสด็จไปโปรดชาวโลก คือ ทรงแผ่พระญาณตรวจดูสัตว์โลกทุกเข้าค่า ผู้ใดปรากฏในข่ายพระญาณ ก็จะเสด็จไปโปรดผู้นั้นโดยไม่เลือกชั้นวรรณะ

๒) **ญัตตจริยา** ทรงประพฤติประโยชน์ต่อหมู่พระญาติ หมายถึง การอนุเคราะห์ด้วยการแสดงธรรมให้กับพระประยูรญาติทั้งสองฝ่าย ให้ได้บรรลุธรรมตามสมควรแก่บุญบารมีของแต่ละท่านที่ได้สั่งสมมา

๓) **พุทธานุจริยา** ทรงประพฤติประโยชน์โดยฐานะความเป็นพระพุทธรูป หมายถึง ทรงได้บำเพ็ญพุทธกิจ ๕ ประการ เป็นประจำโดยไม่ขาด ดังนี้

๑. ยามเช้าเสด็จออกบิณฑบาต
๒. ยามเย็นทรงแสดงพระธรรมเทศนา
๓. พลบค่ำทรงประทานโอวาทแก่ภิกษุทั้งหลาย
๔. ยามดึกทรงตอบปัญหาให้แก่เทวดาที่ทูลถาม
๕. เช้ามืดทรงตรวจดูสัตว์โลกที่จะเสด็จไปโปรด

๑. พระพุทธเจ้าทรงบำเพ็ญโลกัตถจริยาใด ตลอด ๔๕ พรรษา ?

- ก. บิณฑบาต ข. แสดงธรรม
- ค. ประทานโอวาท ง. ถูกทุกข้อ

๒. พระพุทธเจ้าทรงห้ามพระญาติที่วิวาทกันเพราะแย่งน้ำ
จัดเข้าในจริยาใด ?

- ก. พุทธัตถจริยา ข. ญัตตจริยา
- ค. โลกัตถจริยา ง. อตถจริยา ๒๒

๓. ข้อใด จัดเป็นพุทธานุจริยา ?

- ก. บัญญัติสิกขาบท ข. โปรดพระบิดา
- ค. สงเคราะห์ญาติ ง. บิณฑบาต

๖. สามัญญลักษณะ ๓

สามัญญลักษณะ คือ ลักษณะที่มีเสมอกันแก่สังขารทั้งปวง หรือสิ่งที่มีประจำอยู่ในตัวของสังขารทั้งปวงเป็นธรรมที่พระพุทธเจ้าได้ตรัสรู้ ๓ อย่าง ได้แก่

๑) อนิจจตา (อนิจจลักษณะ) อาการไม่เที่ยง อาการไม่คงที่ อาการไม่ยั่งยืน อาการที่เกิดขึ้นแล้วเสื่อมและสลายไปอาการที่แสดงถึงความเป็นสิ่งไม่เที่ยงของชั้น

๒) ทุกขตา (ทุกขลักษณะ) อาการเป็นทุกข์ อาการที่ถูกบีบคั้นด้วยการเกิดขึ้นและสลายตัว อาการที่กดดัน อาการฝืนและขัดแย้งอยู่ในตัว เพราะปัจจัยที่ปรุงแต่งให้มีสภาพเป็นอย่างนั้นเปลี่ยนแปลงไป จะทำให้คงอยู่ในสภาพนั้นไม่ได้

๓) อนัตตตา (อนัตตลักษณะ) อาการของอนัตตา อาการของสิ่งที่ไม่ใช่ตัวตน อาการที่ไม่มีตัวตน อาการที่แสดงถึงความไม่ใช่ใคร ไม่ใช่ของใคร ไม่อยู่ในอำนาจควบคุมของใคร

๑. ลักษณะที่มีเสมอกันในคนทั่วไป เรียกว่าอะไร ?

- ก. อนิจจตา ข. ทุกขตา
- ค. อนัตตตา ง. สามัญญลักษณะ

๒. ความไม่เที่ยง มีความหมายตรงกับข้อใด ?

- ก. อนิจจตา ข. ทุกขตา
- ค. อนัตตตา ง. ถูกทุกข้อ

หมวด ๔

๑. พระอริยบุคคล ๔

พระอริยบุคคล คือ บุคคลผู้สูงสุดเป็นบุคคลผู้ประเสริฐ เพราะได้บรรลุอริยผล โดยการจำแนกตามลำดับของการละกิเลส มี ๔ อย่าง

- ๑) พระโสดาบัน ผู้เข้าถึงกระแสแห่งพระนิพพาน
- ๒) พระสกทาคามี ผู้จะมาเกิดอีกครั้งเดียว
- ๓) พระอนาคามี ผู้ไม่มาสู่โลกนี้อีก
- ๔) พระอรหันต์ ผู้ไกลจากกิเลส

๑. พระอริยบุคคลระดับที่ ๑ เรียกว่าอะไร ?

- ก. พระอรหันต์ ข. พระอนาคามี
- ค. พระสกทาคามี ง. พระโสดาบัน

๒. พระอริยบุคคลผู้กลับมาเกิดอีกชาติเดียว หมายถึงข้อใด ?

- ก. พระโสดาบัน ข. พระสกทาคามี
- ค. พระอนาคามี ง. พระอรหันต์

๓. พระผู้ไกลจากกิเลสโดยสิ้นเชิง หมายถึงข้อใด ?

- ก. พระโสดาบัน ข. พระสกทาคามี
- ค. พระอนาคามี ง. พระอรหันต์

๒. สัมปรายิกัตถประโยชน์ ๔

สัมปรายิกัตถประโยชน์ คือ ประโยชน์ในภพชาติหน้า ๔ ประการ

- ๑) สัทธาสัมปทา ถึงพร้อมด้วยศรัทธา คือ มีความเชื่อใน สิ่งที่ควรเชื่อ เช่น ทำดีย่อมได้ผลดีจริง ทำชั่วย่อมได้ผลชั่วจริง
- ๒) ศีลสัมปทา ถึงพร้อมด้วยศีล คือ การรักษากาย วาจา ให้เรียบร้อย ด้วยการรักษาศีล ๕ ศีล ๘ ให้บริสุทธิ์บริบูรณ์
- ๓) จาคสัมปทา ถึงพร้อมด้วยการบริจาคทาน คือ การบริจาคสิ่งของของตนเพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น
- ๔) ปัญญาสัมปทา ถึงพร้อมด้วยปัญญา คือ มีปัญญา สอนตนเองได้ว่า สิ่งนี้เป็นบาป ควรเว้น สิ่งนี้เป็นบุญควรทำ เป็นต้น

๑. ข้อใด ไม่ใช่สัมปรายิกัตถประโยชน์ ?

- ก. มีศรัทธา ข. มีทรัพย์
- ค. มีศีล ง. มีปัญญา

๒. ศรัทธาต้องใช้คู่กับธรรมใด จึงจะไม่มลาย ?

- ก. ศีล ข. จาคะ
- ค. ปัญญา ง. สติ ๒๓

หมวด ๕

๑. อนุบุพพิกกา ๕

อนุบุพพิกกา หมายถึง เทศนาที่แสดงไปตามลำดับ เพื่อพอกอธยายาศัยของสัตว์ให้หมดจดเป็นขั้นๆ จากง่ายไปหายาก เพื่อเตรียมจิตของผู้ฟังให้พร้อมที่จะรับฟังธรรมขั้นสูงๆ คือ อริยสัจ ๔ มี ๕ ประการ

- ๑) ทานกถา คือ การพรรณนาคุณของการให้ทานและอานิสงส์ของการให้ทาน
- ๒) ศีลกถา คือ การพรรณนาคุณของการรักษาศีลและอานิสงส์ของการรักษาศีล
- ๓) สัคคกถา คือ การพรรณนาคุณเรื่องสวรรค์ว่าเป็นที่เพียบพร้อมไปด้วยกามคุณอันเป็นทิพย์
- ๔) กามาทีนวกถา คือ การพรรณนาโทษของกามว่า แม้จะเป็นความสุขแต่ก็มีความทุกข์เจือปน ไม่จีรังยั่งยืน มีคุณน้อย แต่มีโทษมาก

๕) เนกขัมมานิสังสกถา คือ การพรรณนาถึงการออกจากกามและอาณิสสของการออกบวชว่า เป็นทางปลอดภัยโปรดปรานจากสิ่งที่ยั่ววนใจ

๑. เทศนาที่แสดงไปโดยลำดับ เรียกว่าอะไร ?

- ก. อนุปฺพฬิกถา ข. ทานกถา
ค. สीलกถา ง. สัคคกถา

๒. คนมีจิตใจตระหนี่ ควรฟังอนุปฺพฬิกถาข้อใด ?

- ก. ทานกถา ข. สीलกถา
ค. สัคคกถา ง. กามาทินวกถา

๓. คนประเภทไหน ควรฟังกามาทินวกถา ?

- ก. คนโลภ ข. คนโกรธ
ค. คนลุ่มหลง ง. คนมักมากในกาม

๒. มาร ๕

มาร หมายถึง ผู้ทำให้ตาย คือ ขัดขวางมิให้มีโอกาสทำความดีได้โดยสะดวก หรือมิให้บรรลุผลสำเร็จตามที่ตนปรารถนา มี ๕ อย่าง

๑) ขันธมาร มารคือเบญจขันธ์ หมายถึง รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ เมื่อเกิดขึ้นมาแล้วต้องดูแลรักษาอยู่ตลอดเวลา เพราะเป็นรังแห่งโรค ขันธ์ทั้ง ๕ นี้ย่อมตกอยู่ในกฎแห่งไตรลักษณ์ คือ ไม่เที่ยง เป็นทุกข์ เป็นอนัตตา ไม่ยั่งยืนจริง ให้พิจารณาอย่างนี้เพื่อไม่ให้ติดและลุ่มหลงอยู่ในกองสังขาร

๒) กิเลสมาร มารคือกิเลส หมายถึง มารทั้งที่เป็นกิเลสกามและวัตถุกามที่จัดเป็นมารเพราะเมื่อถูกกิเลส คือ ราคะ โทสะ โมหะ ครอบงำแล้วจะทำให้สัตว์ได้รับความเดือดร้อน ความลุ่มหลงไม่รู้จริงทั้งในปัจจุบันและในอนาคต

๓) อภิสังขารมาร มารคืออภิสังขาร หมายถึง เป็นการปรุงแต่งของกรรม

๔) มัจจุมาร มารคือมัจจุ (ความตาย) หมายถึง ทำให้หมดโอกาสทำความดีต่อไป เพราะความตายไม่มีนิमितหมายเราจะตายเมื่อไหร่ไม่รู้

๕) เทวบุตรมาร มารคือเทวบุตร หมายถึง เทพผู้เป็นมารราชาธิราชที่ปกครองแดนมารอยู่ในสวรรค์ชั้นปรนิมมิตวสวัตดี คอยขัดขวางมิให้มีโอกาสทำความดี กิเลสมารจัดว่าสำคัญที่สุด เพราะเมื่อได้ตกอยู่ในอำนาจแล้ว ย่อมทำให้เราติดอยู่ในกิเลสเมื่อติดแล้วก็ต้องเวียนว่ายตายเกิดไม่รู้จบ

๑. ข้อใด ไม่ใช่มาร ๕ ?

- ก. ปัญจขันธ์ ข. กิเลส
ค. มรณะ ง. ศัตถุ

๒. ความเจ็บป่วย จัดเป็นมารชนิดใด ?

- ก. ขันธมาร ข. กิเลสมาร
ค. อภิสังขารมาร ง. มัจจุมาร

๓. มารที่ครอบงำบุคคลให้ประกอบทุจริตคิดมิชอบ ตรงกับข้อใด ?

- ก. ขันธมาร ข. กิเลสมาร
ค. มัจจุมาร ง. เทวบุตรมาร ๒๔

๓. ขันธ์ ๕

ขันธ์ คือ กองสังขารร่างกายของมนุษย์ แบ่งเป็น ๕ กอง

๑) รูป หมายถึง การรวมตัวของธาตุ ๔ คือ ดิน น้ำ ลม ไฟ ประชุมกันเป็นกาย

๒) เวทนา หมายถึง การรับรู้ความรู้สึกของอารมณ์ที่มากระทบ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ เกิดความรู้สึกเป็นสุข ชอบใจ ทุกข์ ไม่ชอบใจหรือไม่สุข ไม่ทุกข์ เฉยๆ

๓) สัญญา หมายถึง ความจำได้หมายรู้ เป็นความจำสิ่งที่รับรู้แล้วได้ เช่น รู้ว่านี่คือรูป ก็จำได้ว่า นี่คือรูป เป็นต้น

๔) สังขาร หมายถึง สิ่งที่ถูกปรุงแต่งเกิดขึ้นกับใจ แยกแยะสิ่งที่รู้และจำได้ จะดีหรือชั่วหรือเป็นกลางๆ

๕) วิญญาณ หมายถึง ความรู้สึกที่เกิดจากอายตนะภายในกระทบกับอายตนะภายนอก เช่น มีรูปมากระทบตาก็รู้ว่าเป็นรูปอะไร เป็นต้น

สรุป ชั้นที่ ๕ นี้ โดยย่อเรียกว่า นามรูป นาม ได้แก่ เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ รูป คงเป็นรูป

๑. ดิน น้ำ ไฟ ลม ประชุมกันเป็นกาย เรียกว่าอะไร ?

ก. รูป ข. เวทนา

ค. สังขาร ง. วิญญาณ

๒. วิญญาณในชั้นที่ ๕ หมายถึงข้อใด ?

ก. ภูตผี ข. ปีศาจ

ค. ความรู้อารมณ์ ง. ความจำ

๓. ชั้นที่ ๕ ย่อลงเป็น ๒ อย่าง ตรงกับข้อใด ?

ก. นามกับรูป ข. นามกับสัญญา

ค. นามกับสังขาร ง. นามกับวิญญาณ

หมวด ๖

๑. ธรรมคุณ ๖

ธรรมคุณ หมายถึง คุณของพระธรรมซึ่งเป็นหลักเกณฑ์บ่งชี้ว่า อะไรดี อะไรชั่ว อะไรบุญ อะไรบาป อะไรมีประโยชน์ อะไรไม่มีประโยชน์

๑) สวากขาโต ภคฺคา ธัมโม คือ พระธรรมอันพระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสไว้ดีแล้ว หมายถึง พระธรรมคำสั่งสอนที่พระองค์ตรัสไว้อย่างถูกต้องเป็นของจริง ย่อมป้องกันผู้ปฏิบัติตามไม่ให้ตกไปในที่ชั่ว

๒) สันติภูมิจิโก คือ อันผู้บรรลุพึงเห็นเอง หมายถึง ผู้ที่ได้ปฏิบัติตามเมื่อได้บรรลุแล้วย่อมเห็นประจักษ์ด้วยใจของตนเอง ไม่ต้องเชื่อคำของผู้อื่นสามารถพิสูจน์ได้ด้วยตนเอง

๓) อกาลิโก คือ ไม่ขึ้นอยู่กับกาลเวลา หมายถึง ผู้ปฏิบัติสามารถจะเห็นจริงได้ทุกเวลา ไม่จำเป็นต้องรอว่าชาติไหนจึงจะได้ปฏิบัติเมื่อใดก็ได้เมื่อนั้น

๔) เอหิ ปัสสิโก คือ ควรเรียกให้มาดู หมายถึง กล้าทำทนายให้คนที่ยังไม่เลื่อมใสมาพิสูจน์ได้ ให้มาตรวจสอบได้

๕) โอปนยิโก คือ น้อมเข้ามาในใจ หมายถึง ควรน้อมเข้ามาในใจด้วยการปฏิบัติตามเพื่อให้มรรค ผล เกิดขึ้นในตน จนได้บรรลุถึงเป้าหมายสูงสุดคือ พระนิพพาน

๖) ปัจจัตตัง เวทิตัพโพ วิญญูหิ คือ อันวิญญูชนพึงรู้ได้เฉพาะตน หมายถึง นักปราชญ์ผู้บรรลุแล้ว ย่อมรู้ได้ด้วยตนเอง เห็นประจักษ์แก่ตน คนอื่นจะรู้ด้วยไม่ได้

คุณของพระธรรมนี้ ย่อมรักษาผู้ปฏิบัติตามไม่ให้ตกไปในที่ชั่วทั้งในโลกนี้และโลกหน้า

๑. พระธรรมคุณชื่อว่า สันติภูมิจิโก หมายถึงข้อใด ?

ก. ผู้บรรลุพึงเห็นเอง ข. รู้เฉพาะตน

ค. เรียกให้มาดู ง. น้อมเข้ามาในตน

๒. พระธรรมคุณ ๖ คำว่าไม่ประกอบด้วยกาล ตรงกับข้อใด

ก. สันติภูมิจิโก ข. อกาลิโก

ค. เอหิปัสสิโก ง. โอปนยิโก

๓. เอหิปัสสิโก มีความหมายตรงกับข้อใด ?

- ก. พิสูจน์ได้ ข. ยอมรับ
ค. ทนสมัย ง. ตรัสไว้ดีแล้ว

๔. คำว่า น้อมนำมาปฏิบัติ มีความหมายตรงกับธรรมคุณข้อใด ?

- ก. สนธิปฏิโก ข. อกาลโก
ค. เอหิปสสิโก ง. โอปนยิโก

๕. ปัจจุบัน เวทิตัพโพ วิญญูหิ มีความหมายตรงกับข้อใด ?

- ก. ผู้บรรลุพึงเห็นเอง ข. รู้เฉพาะตน
ค. เรียกให้มาดู ง. น้อมเข้ามาในตน

๖. คุณของพระธรรม จำแนกไว้กี่ประการ ?

- ก. ๔ ประการ ข. ๖ ประการ
ค. ๘ ประการ ง. ๙ ประการ

หมวด ๙

หมวด ๙ พุทธคุณ ๙

พุทธคุณ หมายถึง คุณของพระพุทธเจ้า ได้แก่ พระนามที่ตั้งตามลักษณะ หรือคุณสมบัติพิเศษเฉพาะพระพุทธเจ้า

๙ ประการ

- ๑) **อรหัง** เป็นพระอรหันต์ หมายถึง หมดกิเลสไม่ต้องเวียนว่ายตายเกิดอีกเพราะทรงเป็นพระอรหันต์
- ๒) **สัมมาสัมพุทธ** เป็นผู้ตรัสรู้แล้วเองโดยชอบ หมายถึง การตรัสรู้หรือริยสัจ ๔ มี ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค รวมถึงการได้ตรัสรู้ธรรมทั้งปวง
- ๓) **วิชชาจรณสัมปันโน** เป็นผู้ถึงพร้อมด้วยวิชาและจรณะ หมายถึง พระองค์ทรงสมบูรณ์ด้วยความรู้ ได้แก่ วิชา ๓ วิชา ๘ เป็นต้น และเพียบพร้อมด้วยข้อวัตรปฏิบัติทั้งดงาม ได้แก่ จรณะ
- ๔) **สุคโต** เป็นผู้เสด็จไปดีแล้ว หมายถึง เป็นความงามบริสุทธิ์หาโทษมิได้
- ๕) **โลกวิทู** เป็นผู้รู้แจ้งโลก หมายถึง ทรงเข้าใจความเป็นไปของโลกตามความเป็นจริง
- ๖) **อนุตตโร** บริสัทมมสารถิ เป็นสารถิผู้ฝึกบุรุษไม่มีใครยิ่งกว่า หมายถึง ทรงฝึกให้ลด ละ เลิก จากกิเลสที่ทำให้ยากอย่างยิ่ง นำสัตว์ให้พ้นจากวัฏสงสาร
- ๗) **สัตถา** เทวมนุสสานัง เป็นศาสดาของเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย หมายถึง เป็นครูผู้คอยพร่ำสอนชี้แนะทางสว่างเพื่อให้เกิดความไม่ประมาทด้วยประโยชน์ ๓ ประการ
 - (๑) ทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์ ประโยชน์ในชาตินี้
 - (๒) สัมปรายิกัตถประโยชน์ ประโยชน์ในชาติหน้า
 - (๓) ประโยชน์อย่างยิ่ง คือ พระนิพพาน
- ๘) **พุทโธ** เป็นผู้ตื่น ผู้เบิกบาน หมายถึง ทรงปลุกชาวโลกให้ตื่นจากความหลับความมัวเมาต่างๆ
- ๙) **ภควา** เป็นผู้โชคดี หมายถึง ทรงกำจัดกิเลสอาสวะทั้งปวงได้ และทรงยังความสุขให้เกิดขึ้นแก่สัตว์โลกทั้งมวล

๑. พุทธคุณบอกว่า อรหํ แปลว่าอะไร ?

- ก. ผู้รู้ ข. ผู้ไกลจากกิเลส
ค. ผู้ตื่น ง. ผู้เบิกบาน

๒. พุทธคุณบอกว่า โลกวิทู แปลว่าอะไร ?

- ก. ผู้มีโชค ข. ผู้เสด็จไปดี
ค. ผู้ตื่น ง. ผู้รู้แจ้งโลก

๓. พุทธคุณว่า เป็นผู้ตรัสรู้ชอบได้ด้วยพระองค์เอง หมายถึง ตรัสรู้อะไร ?

ก. อริยสัจ ๔ ข. อิทธิบาท ๔

ค. อภิญญา ๖ ง. วิชชา ๘

๔. ความรู้คู่คุณธรรม มีความหมายตรงกับพุทธคุณข้อใด ?

ก. อรหิ ข. สุคโต

ค. โลกวิทู ง. วิชชาจรณสมปนโน

หมวด ๑๐

บุญกิริยาวัตถุ ๑๐

บุญกิริยาวัตถุ คือ สิ่งเป็นที่ตั้งแห่งการบำเพ็ญบุญ มี ๑๐ ประการ

๑) ทานมัย	บุญสำเร็จด้วยการถวายทาน
๒) สีลมัย	บุญสำเร็จด้วยการรักษาศีล
๓) ภาวนามัย	บุญสำเร็จด้วยการเจริญภาวนา
๔) อปจายนมัย	บุญสำเร็จด้วยการประพาศิโถมตน
๕) เวยยาวัจจมัย	บุญสำเร็จด้วยการช่วยขวนขวายในสิ่งที่ชอบ
๖) ปัตติทานมัย	บุญสำเร็จด้วยการให้ส่วนบุญ
๗) ปัตตานุโมทนามัย	บุญสำเร็จด้วยการอนุโมทนาส่วนบุญ
๘) ัมมัสสวนามัย	บุญสำเร็จด้วยการฟังธรรม
๙) ัมมเทสนามัย	บุญสำเร็จด้วยการแสดงธรรม
๑๐) ทิฏฐชุกัมม	บุญสำเร็จด้วยการทำความเห็นให้ตรง

๑. บุญกิริยาวัตถุ มีความหมายตรงกับข้อใด ?

ก. วิธีทำบุญ ข. วิธีละกิเลส

ค. วิธีล้างบาป ง. วิธีแผ่เมตตา

๒. การประพาศิโถมตนต่อผู้ใหญ่ ตรงกับบุญกิริยาวัตถุข้อใด ?

ก. ทานมัย ข. สีลมัย

ค. ภาวนามัย ง. อปจายนมัย

๓. การทำงานจิตอาสา จัดเข้าในบุญกิริยาวัตถุใด ?

ก. อปจายนมัย ข. เวยยาวัจจมัย

ค. ปัตติทานมัย ง. ัมมัสสวนมัย

๔. ปัตติทานมัย มีความหมายตรงกับข้อใด ?

ก. ให้ส่วนบุญ ข. อนุโมทนาบุญ

ค. บริจาคสิ่งของ ง. ให้อภัย

๕. ปัตตานุโมทนามัย มีความหมายตรงกับข้อใด ?

ก. ให้ส่วนบุญ ข. อนุโมทนาบุญ

ค. แสดงธรรม ง. ฟังธรรม

๖. เห็นว่า ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว เป็นบุญกิริยาวัตถุข้อใด ?

ก. สีลมัย ข. ภาวนามัย

ค. เวยยาวัจจมัย ง. ทิฏฐชุกัมม

ปัญหาและเฉลยวิชาธรรมวิภาค

ชั้นโท ระดับประถมศึกษา

๑. ในบุชา ๒ การบูชาประเภทใด มีผลสูงสุดทำให้เกิดใน
สุคติโลกสวรรค์

- ก. มาฆบูชา ข. วิสาขบูชา
ค. ปฏิบัติบูชา ง. อามิสบูชา

๒. การรักษาศีล จัดเป็นการบูชาประเภทใด

- ก. ปฏิบัติบูชา ข. อามิสบูชา
ค. ธรรมบูชา ง. สังฆบูชา

๓. ปฏิสันถาร แปลว่าอะไร ?

- ก. การปฏิเสธ ข. การต้อนรับ
ค. การช่วยเหลือ ง. การพึ่งพา

๔. ข้อใด จัดเป็นธัมมปฏิสันถาร

- ก. สันทนาธรรม ข. ต้อนรับตามฐานะ
ค. ให้น้ำดื่ม ง. ถวายถึงธุระ

๕. อกุศลวิตก หมายถึงการนึกคิดใน

- ก. หมกมุ่นในกาม ข. ความพยายาบาท
ค. ความเบียดเบียน ง. ถูกทุกข้อ

๖. พยายาบาทวิตก มีลักษณะเช่นไร ?

- ก. คิดโลภ ข. คิดโกรธ
ค. คิดหลง ง. คิดอาฆาต

๗. ผู้ถูกวิหิงสาวิตกครอบงำ มักมีพฤติกรรมเช่นไร ?

- ก. หมกมุ่นในกาม ข. ปองร้าย
ค. คดโกง ง. ทำร้ายสัตว์

๘. ความนึกคิดในเรื่องความดี เรียกว่าอะไร ?

- ก. กุศลวิตก ข. อกุศลวิตก
ค. กุศลมูล ง. อกุศลมูล

๙. ความนึกคิดที่ไม่ปองร้ายใครจัดเป็นกุศลวิตกใด ?

- ก. เนกขัมมวิตก ข. อพยายาบาทวิตก
ค. อวิหิงสาวิตก ง. ถูกทุกข้อ

๑๐. คัมภีร์รวบรวมคำสอนของพระพุทธเจ้า เรียกว่าอะไร ?

- ก. ไตรสิกขา ข. ไตรลักษณ์
ค. ไตรปิฎก ง. ไตรภูมิ

๑๑. ศีล ๕ มาในปิฎกใด ?

- ก. วินัยปิฎก ข. สุตตันตปิฎก
ค. อภิธรรมปิฎก ง. ถูกทุกข้อ

๑๒. พระพุทธเจ้าทรงบำเพ็ญประโยชน์แก่ชาวโลก เป็น
เวลากี่ปี ?

- ก. ๑๕ปี ข. ๒๕ปี
ค. ๓๕ปี ง. ๔๕ ปี

๑๓. พระพุทธเจ้าทรงบำเพ็ญประโยชน์แก่ชาวโลกอย่างไร
บ้าง?

- ก. ปิณฑบาต ข. แสดงธรรม
ค. ประทานโอวาท ง. ถูกทุกข้อ

๑๔. พระพุทธเจ้าทรงห้ามพระญาติทละหาวิวาทกันจัดเป็น
จริยาใด ?

- ก. โลภัตถจริยา ข. ญาตัตถจริยา
ค. พุทธัตถจริยา ง. ถูกทุกข้อ

๑๕. สิกขาใด ผิดอบรมกาย?

- ก. อธิสัสสิกขา ข. อธิจิตตสิกขา
ค. อธิปัญญาสิกขา ง. ถูกทุกข้อ

๑๖. การฝึกอบรมจิตให้เป็นสมาธิ จัดเป็นสิกขาใด ?

- ก. อธิสัสสิกขา ข. อธิจิตตสิกขา
ค. อธิปัญญาสิกขา ง. ถูกทุกข้อ

๑๗. ความรอบรู้ตามความเป็นจริงอย่างยิ่งยวด จัดเป็น
สิกขาใด ?

- ก. อธิสัสสิกขา ข. อธิจิตตสิกขา
ค. อธิปัญญาสิกขา ง. ถูกทุกข้อ

๑๘. ลักษณะที่มีเหมือนกันทุกคน หมายถึงข้อใด ?

- ก. อนิจจลักษณะ ข. ทุกขลักษณะ
ค. อนัตตลักษณะ ง. สามัญญลักษณะ

๑๙. อาการปรวนแปร เปลี่ยนแปลงเรียกว่าอะไร ?

- ก. อนิจจตา ข. ทุกขตา
ค. อนัตตตา ง. ถูกทุกข้อ

๒๐. สภาวะที่บังคับควบคุมให้เป็นไปดังใจต้องการไม่ได้
เรียกว่าอะไร ?

- ก. อนิจจตา ข. ทุกขตา
ค. อนัตตตา ง. ถูกทุกข้อ

๒๑. พระอริยบุคคล มีกี่ลำดับขั้น ?

- ก. ๒ ข. ๔
ค. ๖ ง. ๘

๒๒. พระอริยบุคคลผู้กลับมาเกิดในโลกมนุษย์อีกชาติเดียว
หมายถึงข้อใด ?

- ก. พระโสดาบัน ข. พระสกทาคามี
ค. พระอนาคามี ง. พระอรหันต์

๒๓. ผู้ไกลจากกิเลสโดยสิ้นเชิง หมายถึงพระอริยบุคคลใน
ข้อใด ?

- ก. พระโสดาบัน ข. พระสกทาคามี
ค. พระอนาคามี ง. พระอรหันต์

๒๔. รักษากายวาจาเรียบร้อยเป็นสัมปรายิกัตถประโยชน์ใด?

ก. สัทธาสัมปทา ข. สีลสัมปทา

ค. จาคสัมปทา ง. ปัญญาสัมปทา

๒๕. การช่วยเหลือผู้อื่นจัดเป็นสัมปรายิกัตถประโยชน์ใด ?

ก. สัทธาสัมปทา ข. สีลสัมปทา

ค. จาคสัมปทา ง. ปัญญาสัมปทา

๒๖. ธรรมที่ชักพอกจิตให้หมดจดเป็นขั้นๆ เรียกว่าอะไร ?

ก. อนุพุทธานุสสติ ข. อริยสัจ

ค. ไตรสิกขา ง. อัปปมัญญา

๒๗. สีลกลาเหมาะแก่คนประเภทใด ?

ก. คนริษยา ข. คนโหดร้าย

ค. คนลุ่มหลง ง. คนตระหนี่

๒๘. กามาทีนวกลา เหมาะแก่คนประเภทใด ?

ก. คนริษยา ข. คนตระหนี่

ค. คนโหดร้าย ง. คนหมกมุ่นในกาม

๒๙. มาร หมายถึงข้อใด ?

ก. เบญจขันธ์ ข. กิเลส

ค. ความตาย ง. ถูกทุกข้อ

๓๐. กิเลสมาร มารคือกิเลส ทำร้ายบุคคลอย่างไร ?

ก. ให้พุดผิด ข. ให้ทำผิด

ค. ให้คิดผิด ง. ถูกทุกข้อ

๓๑. ความตายได้ชื่อว่ามี เพราะตัดโอกาสในเรื่องใด ?

ก. คุณความดี ข. ยศศักดิ์

ค. การศึกษา ง. ตำแหน่งหน้าที่

๓๒. ข้อใด ไม่จัดอยู่ในขันธ์ ๕ ?

ก. รูป ข. เวทนา

ค. สัญญา ง. ฌาน

๓๓. ธาตุ ๔ คือ ดิน น้ำ ไฟ ลม รวมเป็นกาย เรียกว่าอะไร ?

ก. รูป ข. เวทนา

ค. สัญญา ง. วิญญาณ

๓๔. ความรู้สึกไม่สบายกายไม่สบายใจเรียกว่าอะไร ?

ก. เวทนา ข. สัญญา

ค. สังขาร ง. วิญญาณ

๓๕. ข้อใด เป็นคุณลักษณะของธรรมคุณ ?

ก. ผู้บรรลุเห็นได้เอง ข. ไม่ลำสมัย

ค. พิสูจน์ได้ ง. ถูกทุกข้อ

๓๖. ข้อใด เป็นความหมายของ เอหิปัสสโก ?

ก. ผู้บรรลุเห็นได้เอง ข. ไม่ลำสมัย

ค. พิสูจน์ได้ ง. ควรน้อมมาปฏิบัติ

๓๗. ข้อใด เป็นความหมายของ โอปนยิโก ?

ก. ผู้บรรลุเห็นได้เอง ข. ไม่ลำสมัย

ค. พิสูจน์ได้ ง. ควรน้อมมาปฏิบัติ

๓๘. อติปิโส ภควา เป็นคำขึ้นต้นของบทสวดใด?

ก. พุทธคุณ ข. ธรรมคุณ

ค. สังฆคุณ ง. ยถา... สัพพี...

๓๙. ผู้ทำลายกิเลสและบาปกรรมโดยสิ้นเชิงเป็นความหมายของบทใด ?

ก. อรหัง ข. สุคติ

ค. โลกวิทู ง. พุทโธ

๔๐. พุทธคุณบทว่า โลกวิทู แปลว่าอะไร ?

ก. ผู้เสด็จไปดี ข. ผู้รู้แจ้งโลก

ค. ผู้ตื่น ง. ผู้มีโชค

๔๑. พุทธคุณบทว่า พุทโธ แปลว่าอะไร ?

ก. ผู้เสด็จไปดี ข. ผู้รู้แจ้งโลก

ค. ผู้รู้ ง. ผู้มีโชค

๔๒. สิ่งเป็นที่ตั้งแห่งการทำบุญ เรียกว่าอะไร ?

ก. บุญกิริยาวัตถุ ข. บุญกุศล

ค. บุญบารมี ง. บุญวาสนา

๔๓. ความตระหนี่กำจัดได้ด้วยอะไร ?

ก. ทานมัย ข. สีลมัย

ค. ภาวนามัย ง. อปจายนมัย

๔๔. สีลมัย ป้องกันอาชญากรรมในเรื่องใด ?

ก. ชีวิต ข. ทรัพย์สิน

ค. ยาเสพติด ง. ถูกทุกข้อ

๔๕. ภาวนามัย บรรเทาผลอะไร ?

ก. โลภะ ข. โทสะ

ค. โมหะ ง. ราคะ

๔๖. การประพติด่อนน้อมถ่อมตนต่อผู้ใหญ่ เป็นการทำบุญในข้อใด ?

ก. ทานมัย ข. อปจายนมัย

ค. เวยยาวัจจมัย ง. ปัตติทานมัย

๔๗. การบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ เป็นการทำบุญในข้อใด?

ก. ทานมัย ข. อปจายนมัย

ค. เวยยาวัจจมัย ง. ปัตติทานมัย

๔๘. ปัตติทานมัย เป็นการทำบุญในเรื่องใด ?

ก. วันเกิด ข. ขึ้นบ้านใหม่

ค. งานแต่ง ง. อุทิศกุศล

๔๙. ปัตตานุโมทนามัย หมายถึงการทำบุญในข้อใด ?

ก. ทำบุญเอง ข. อุทิศบุญ

ค. อนุโมทนาบุญ ง. แสวงบุญ

๕๐. เห็นว่า ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว จัดเข้าในบุญกิริยาวัตถุใด?

ก. ทานมัย ข. อปจายนมัย

ค. เวยยาวัจจมัย ง. ทิฏฐชุกัมม
